

GENELGE

Sayı : 001-1.1029

Tarih: 20.04.2018

Konu : Hasta Verilerinin Sağlık Bakanlığına
Gönderilmesi

DİŞHEKİMLERİ ODASI BAŞKANLIĞINA,

İl Sağlık Müdürlükleri tarafından sağlık kuruluşlarına yazılar gönderildiği ve son zamanlarda kimi sağlık kuruluşlarını telefonla da aranarak merkezi sağlık kayıt sistemine hasta verilerinin girilmesinin talep edildiğine ilişkin bilgiler Birliğimize iletilmektedir.

Hasta verilerinin merkezi kayıt sistemine aktarılması ile ilgili mevzuatı ve yargısal değerlendirmeleri hatırlatmanın yararlı olduğu düşünülmüştür.

Kişisel veri, kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi olarak tanımlanmaktadır.

Kişisel veri olarak kabul edilen bu bilgilerden, sağlık bilgileriyle ilgili olan verileri de içeren bir kısmının, diğerlerine göre kişilik haklarının korunması bakımından çok daha özellikli bir korumaya tabi tutulması gerektiği kabul edilmiştir.

Hasta verilerinin Bakanlığa gönderilmesi, Sağlık Bakanlığı tarafından, 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu'nun 3/f maddesi ile 663 sayılı KHK'nın 47. maddesinin 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ile değişik hali ve Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmelik'e dayandırılarak temellendirilmektedir.

Bütün bu yasal kurullarla hasta verilerinin, hasta onamı da aranmaksızın, çeşitli amaçlarla işlenmesinin ve kendilerinin de erişimini sağlayabilecek ülke çapında bilişim sisteminin Sağlık Bakanlığı tarafından kurulabileceğine ilişkin mevzuat altyapısına yönelik hükümler getirilmiştir.

Diğer yandan, ülkemizin de tarafı olduğu 109 sayılı Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Anlaşmasının amacı "... her gerçek kişinin temel hak ve özgürlükleri ve özellikle kendisiyle ilgili kişisel verilerin otomatik işleme tabi tutulması karşısında özel hayata saygı hakkını güvence altına almaktır (verilerin korunması)". Bir başka anlatımla Sözleşme ile belirlenen ana kural, verilerin paylaşılmasının kolaylaştırılması değil veri sahibi kişilerin ve onlara ait verilerin korunmasıdır.

Sözleşmenin "İstisnalar ve kısıtlamalar" başlıklı 9. maddesinde de devlet güvenliği, kamu güvenliği, devletin mali menfaatlerinin korunması ve suçların önlenmesi, ilgilinin veya üçüncü kişilerin hak ve özgürlüklerinin korunması ile verilerin istatistiki veya bilimsel amaçlarla kullanılması durumlarında kişisel verilerin korunmasına sınırlamalar getirilebileceği öngörülmüştür. Ancak maddede açıkça "**İşbu maddede belirtilen sınırlar dışında Sözleşmenin 5, 6 ve 8. Maddeleri hükümlerine hiçbir istisna getirilemeyeceği**" kuralı ifade edilmiştir. Dolayısıyla "özel veri kategorisinde" yer alan kişisel sağlık verilerinin korunması Sözleşmenin 9. maddesinde sayılanlar dışında bir istisna gerekçesiyle ihlal edilemez. Kişisel veriler, yine ülkemizin de taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 8.maddesi çerçevesinde mahremiyet hakkı kapsamında değerlendirilmektedir. Anayasamızın 20. maddesine göre, kişisel veriler insanların temel hakları arasında yer almaktadır ve herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahip olduğu gibi kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir.

./.

Belirtilen bu kuralların yanı sıra, Sağlık Bakanlığı'nın hasta bilgilerini merkezi bir sistemde toplama isteğinin değerlendirilmesinde, kişisel verilerin korunmasına ilişkin temel yasa niteliğinde olan 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununda belirtilen ve Kişisel verilerin işlenmesinde uyulması zorunlu olduğu vurgulanan genel ilkeler arasındaki **“İşlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma”** (m.4/ç) ölçütünün gözetilmesi gerekir.

Sağlık verilerinin işlenmesinde, ağız ve diş sağlığı hizmetlerine özgü bir düzenleme olan Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğin Kayıt sistemi başlıklı 24. maddesinin 7. fıkrasındaki **“Sağlık kuruluşları, kuruluşta sunulan sağlık hizmetlerine ilişkin istatistikî verileri belirlenen formata uygun şekilde ve belirli aralıklarla Bakanlığa gönderir.”** hükmü hasta sırrı niteliğindeki verilerin Sağlık Bakanlığı ile paylaşılması usulünü 6698 sayılı Yasa'daki temel ilkelere uygun olarak belirlemiştir.

Sağlık Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulan Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında **Yönetmelik'in 14. maddesine göre** “Sağlık hizmet sunucuları, sağlık hizmeti almak üzere kendilerine müracaat eden kişilere ait verileri, Bakanlık tarafından çıkarılan mevzuat ile belirlenmiş süreler içerisinde, kullandıkları yazılıma Bakanlıkça belirlenen standartlara uygun bir şekilde kaydetmek ve bu verileri Bakanlıkça belirlenen standartlara uygun bir şekilde merkezi sağlık veri sistemine göndermek zorundadırlar.” Ancak söz konusu Yönetmeliğin **tamamının yürütmesi Danıştay 15. Dairenin 2016/10500 E. sayılı davada 06.07.2017 tarihli karar ile durdurulmuştur.** Her ne kadar “Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 24.11.2017 tarih ve 30250 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiş ise de anılan değişiklik ile Yönetmeliğin bütünüyle birlikte yürütmesi durdurulmuş olan 14. maddesine yönelik yeni bir düzenleme yapılmadığı gibi bu Yönetmelik değişikliğinin yapıldığı ana yönetmelik yürürlükte olmadığından söz konusu hükümlerin uygulama olanağı bulunmadığı açıktır.

Sonuç olarak; hasta bilgilerinin Sağlık Bakanlığı ile paylaşılmasında, Ağız ve Diş Sağlığı Hizmeti Sunulan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğinin 24. maddesinin açık hükmü gözetilerek, **istatistikî verilerin belirlenen formata uygun şekilde ve belirli aralıklarla Bakanlığa gönderilmesi gereklidir.** Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan ve il sağlık müdürlükleri tarafından sağlık kuruluşlarına gönderilen yazıların ve ülkemiz Devlet geleneği dışında ise de son zamanlarda karşılaşılan il sağlık müdürlüğünden telefonla aranılarak verilen talimatların bu çerçevede değerlendirilmesi ve uygulamanın buna göre yürütülmesi gereğini bilgilerinize rica ederim.

Saygılarımla,

Neslihan Sevim
Türk Dişhekimleri Birliği
Genel Sekreteri